

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Batavia, Sive De Antiquo Veroque Eius Insvlae Qvam
Rhenvs in Hollandia facit situ, descriptione & laudibus;
aduersus Gerardvm Noviomagvm, Libri Dvo**

Aurelius, Cornelius

Antverpiæ, 1586

Veterum verbis, auctoritatibus & dictis facta & opera subiunguntur. vt qui
verbis nolint credere, vel operibus ipsis credant, quibus Romani
irrefragabiliter attestantur, Batauiam quàm maximè ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38123

fenariis perseverat, & perpetui omnium quæ per Rhenum importantur portitores sunt instituti. Tanti suam Comes patriam habuit, ut & aliis omnibus posthabitis eius gloriæ consuluerit, & vasallo suo nihil emolumenti ademerit. Porro obfirmatis sigillo pactis, Castrum illud apud Catthos, arcem Britonum dicunt, quod ab ea directus in Britanniam erat transitus, mox dirui Comes iussit, & pristinam apud exteros nostra suscepit Batavia dignitatem, notitiam, & honorem.

Veterum verbis, auctoritatibus & dictis facta & opera subiunguntur. ut qui verbis nolint credere, vel operibus ipsis credant, quibus Romani irrefragabiliter attestantur, Bataviam quam maximè Hollandorum esse.

CAPUT VI.

OPERÆ PRECIUM nunc esse arbitror, Reineric virorum omnium candidissime, his veterum auctorum testimoniis & verbis, opera ipsa & facta coniungere, & Romanorum monumenta in medium adducere, quibus nostram, atque adeò nostram illustrarunt Bataviam; ut alteram nemo qui vel hominem agit cupiat investigare.

gare. Quibus nimirum hac ipsa luce clarius poterit cunctis irrefragabiliter elucescere, Batauiam ipsam non Sicambrorum, sed quàm maximè Hollandorum esse prouinciam. Videre enim mihi videor, nonnullos ea comparatos esse natura, vt ipsis etiam Iudæis reperiantur duriores, qui absque prodigijs & signis non coluere Deum. Accipiant itaque hi signa euidentissima, & in rem nostram atque sententiam venientia, quæ hodiè extant, & cernuntur, quæ quotidie compaginantur, & leguntur; vt si non Historicorum verbis, certè ipsis fidem adhibeant factis, & lapidibus insculptis, per quos ipsi Romanorum Cæsares nos credere compellunt, partium Hollandiæ Batauiam esse. Anno igitur salutis nostræ supra millesimum quingentesimo secundo inuenta sunt obiter aratro humum proscindente, prope Leidam ad iactum sagittæ ab ipso Rheno, vetustissima Romanorum monumenta, grandibus insculpta saxis, cum circumferentia ad quadrum & fundamentis magni palatij. Cuius sanè muri senos in latitudine, ducentos in longitudine pedes habebant; & in singulis eius quadraturæ angulis, singulas opere sphærico miræ amplitudinis turres. Inter cetera, vt breuiter curram, huius Romanorum

C

manorum

34 CORNELII AVRELI
manorum arcis ruinosa, & plurimas forsitan
fide maiores reliquias (si oculi fallerentur)
duo præcipui & grandes inuenti sunt lapi-
des, qui Romanis inscripti characteribus hoc
continebant :

Scriptura sculpta in primo lapide.

SEVERVS. PIVS. PERTINAX. AVG.
IMP. TRIB. POT. VIII. IMP.

Hoc est, Seuerus, Pius, Pertinax Augustus
Imperator, Tribunitia potestate, octauum
Imperator.

Alia scriptura.

AVG. PIVS. PONT. MAX.
P. L. SEPTIM. SEVER.
COH. XV. VOL. P. P.

Hoc est, Augustus Pius Pontifex Maxi-
mus Publius Lucius Septimius Seuerus Co-
hortis quintadecimæ Volufianæ, aut Vol-
scorum.

Sculptura & scriptura secundi lapidis.

IMP. CÆS. L. SEPTIMIVS SEVERVS
AVG. ET M. AVRELIVS. ANTONINVS. CÆS.
COH. XV. VOL. ARMAMENTARIVM.
VETVSTATE. CONLAPSVM. RESTITVE-
RVNT. SVB. VAL. PVDENTE. LEG.
AVG. PR. PR. CVRAN. CÆCIL. BATONTE.
PRÆ.

Hoc

Hoc est, Imperator Cæsar Lucius Septimius Seuerus Augustus, & Marcus Aurelius Antoninus Cæsar, cohortis quintædecimæ Volscorum, vel Volufianæ, Armentarium vetustate conlapsum restituerunt. sub Valerio Pudente Legato Augustali, Præfecto prætorio, curante Cæcilio Batonte præfecto.

Mirum itaque si non miremur tantam Romanorum erga Barauos societatem, gratiam & amorem; apud quos non obstantibus tot terrarum spaciis, tanto suum armentarium labore opera & impensis instaurant, curante Cæcilio Batonte Batauorum præfecto. Quæ quidem reparatio, si diligenter rem & tempus inspicere volumus, facta est sub Romano Pontifice Calisto primo. qui omnibus Deo sacratis clericis & sacerdotibus continentiam indixit, circa annum Domini ducentessimū vicesimū primum. Primam tamen eius foundationem nusquam adhuc legimus, neque supremam eius deuastationem; qua profectò ita sub terris obrutum est, vt nemini nostrū antea constiterit quicquam ibi latuisse; vbi nunc tandem hæc eius arcis celeberrima Romanorum inueniuntur monimenta.

Sculptura & scriptura eiusdem lapidis in hac pagina. nam habet quatuor pedes in altitudine, & senos in latitudine, positus ad introitum anterioris portae. Vidimus, compegimus & legimus:

S. NERVAE. TRAIANAE. CÆS. GER.
DACICO. TRIB. P. PP. CONS. V.
LVCENSIVM. PRÆF. TRAIANO
TRIB. PO. LVCENSIVM.

ANNOT. Hæc inscriptio parum proba est, videturque omnino ex diuersis inscriptionibus conflata. Sed quum author se eam vidisse & compegisse testetur, intactam relinquere, quàm mutare, malui.

At forsitan ad hæc inferet Batuanus noster, & dicet: Quid sibi hæc omnia, ô Aureli, ad tuam Hollandorumque Batauiam? An verò quoniam in hac inscriptione legis *Curante Cecilio Batonte*, ad Batauos continuò referes? Minimè inquam. Absit absit hoc à me; nec quisquam credat velim tam hebeti me esse ingenio, tamque scrupulosum ut iis me cauillis occupem. Non enim in angiportu ambulamus; prætorias & consulares ingredimur plateas, arcesque Romanas. Respice igitur & legito quæ sequuntur, & quidem maximis in hanc formam scripta characteribus.

GENS